

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 14.8.2007
KOM(2007) 471 lopullinen

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

**Macaon erityishallintoalue:
vuosikertomus 2006**

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

Macaon erityishallintoalue: vuosikertomus 2006

Ennen kuin Macao luovutettiin Kiinalle joulukuussa 1999, komissio sitoutui ”seuraamaan tiiviisti ja edistämään ”yksi maa, kaksi järjestelmää” –periaatteen toteutumista tukeakseen täysin Macaon poliittista, taloudellista ja kulttuurista itsehallintoa”.¹ Vuonna 2006 komissio lupasi antaa edelleen vuosittain kertomuksen Macaon perustuslaillisesta, poliittisesta, kauppaa koskevasta ja taloudellisesta kehityksestä ja EU:n ja Macaon kahdenvälisiä suhteista.² Nyt on kyseessä seitsemäs kertomus vuoden 2000 jälkeen.

Macao on edelleen EU:lle tärkeä kumppani, ja sillä on EU:n kanssa yhteisiä talouteen, sääntelyyn, koulutukseen, sosiaaliin kysymyksiin ja kulttuuriin liittyviä arvoja ja tavoitteita. Macaon luovutuksen jälkeen EU:n ja Macaon suhteet ovat entisestään syventyneet ja laajentuneet edellä mainituilla aloilla, ja ne ovat edelleen käytännönläheiset ja perustuvat molemminpuoliseen etuun. Vuonna 2006 EU:n ja Macaon yhteistyötä ja niiden välisiä suhteita lujitettiin entisestään.

1. Poliittinen kehitys

Macaon erityishallintoalueen poliittinen ja perustuslaillinen tilanne pysyi vakaana myös vuonna 2006, vaikka vuoden loppua leimasikin vakava hallitusskandaali (ks. jäljempänä). Macaon ehdotettua tulevaa perustuslaillista kehitystä lykättiin vuodelle 2008 tai myöhemmäksi. Macaon hallituksen päämies Edmund Ho sanoi 16. marraskuuta 2006 pitämänsä vuoden 2007 poliittisen linjapuheen päätteeksi, ettei suorien vaalien järjestäminen olisi mahdollista vuonna vielä 2009 tai heti sen jälkeen ja että asiaa olisi ensin selvitettävä perusteellisesti. Hän totesi, että vaalijärjestelmää koskevat lakiesitykset hallituksen päämiehen ja lainsäädäntöelimen vuonna 2009 pidettäviä vaaleja varten tehtäisiin lainsäädäntöelimelle vuoden 2008 aikana. Euroopan komissio panee merkille Hon ilmoituksen ja odottaa mielenkiinnolla demokratian kehittämissuunnitelman käynnistämistä.

Macaossa sekä hallituksella että kansalla on edessään yhä kasvavia haasteita, joita vuonna 2002 alkanut ja merkittävästi kiihtyvä taloudellinen ja sosiaalinen muutos asettaa. Macaon menestys on tuonut mukanaan monia ongelmia: joidenkin vaurastuessa köyhimmän väestön reaalitytulot alenevat, nopea sosiaalinen muutos ja ulkoiset seikat luovat paineita ja tämä kehitys kokonaisuudessaan aiheuttaa kustannuksia. Neljännes nykyisestä työvoimasta on tullut Macaon ulkopuolelta, ja työpaikkansa menettäneet paikalliset asukkaat tuovat julki tyytymättömyyttään. Macaon talousbuumin seurauksena elinkustannukset nousevat nopeasti; kiinteään omaisuuteen liittyvät kustannukset nousevat nopeammin kuin erityisesti joidenkin köyhimpien väestöryhmien palkat, ja tämän vuoksi kyseisen väestön reaalitytulotaso alenee. Valtavat rakennushankkeet muuttavat Macaon luonnetta ja aiheuttavat ympäristöpaineita. Autojen ja moottoripyörien määrän nopea kasvu Macaon kapeilla kaduilla on johtanut

¹ Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille: *Euroopan unioni ja Macao: Suhteet vuoden 2000 jälkeen*, 12.11.1999, KOM(1999) 484 lopullinen.

² Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille: *Euroopan unioni, Hongkong ja Macao: yhteistyömahdollisuudet 2007–2013*. KOM(2006) 648 lopullinen, 26.10.2006.

liikennemuutoksiin ja ilman pilaantumiseen. Viranomaisien haasteellisenä tehtävänä on hallinnoida sosiaaliturvajärjestelmää mahdollisimman hyvin, jotta hallituksen avokäiset etuusohjelmat hyödyttäisivät eniten tarvitsevia, ja parantaa Macaon ulkopuolelta tuodun työvoiman sääntelyä ja olosuhteita.

Edellä kuvatut paineet johtivat 1. toukokuuta 2006 laajaan julkiseen mielenosoitukseen, jossa ilmaistiin tyytymättömyyttä hallituksen työvoimapolitiikkaa kohtaan ja väitettiin, että Macaossa suvaittiin laitonta työvoimaa ja säänneltiin sitä riittämättömästi. Nämä levottomuudet kertoivat syvästä tyytymättömyydestä, joka tosin rajoittui ilmeisesti niihin, jotka eivät pääse osalliseksi talouden ja työmarkkinoiden kukoistuksesta.

Joulukuussa 2006 syntyi huomattava hallituskandaali, kun yksi Macaon huippuvirkamiehistä, liikenteestä ja julkisista töistä vastaava ministeri Ao Man-lon, pidätettiin korruptioepäilyjen vuoksi. Tämä tapahtui tietävästi sen jälkeen, kun Hongkong ja Macao olivat yhdessä vieneet läpi korruption torjuntaa käsittelevän tutkimuksen. Ao on korkein virkamies, joka on pidätetty korruptioväitteiden vuoksi sen jälkeen, kun Macao siirtyi takaisin Kiinan hallintoon vuonna 1999. Pidätyksestä ilmoittaessaan Macaon hallituksen päämies Edmund Ho kertoi, että oli olemassa näyttöä siitä, että Ao oli sekaantunut korruption ja oli käyttänyt valtaansa väärin henkilökohtaista etua saadakseen. Ao oli vastannut Macaon hallituksen infrastruktuuria, merenpohjan kuivatusta maan hyötykäyttöä varten, liikennettä ja ympäristöä koskevista hankkeista vuodesta 1999 eli siitä asti, kun Macao luovutettiin takaisin Kiinalle. Lehdistössä on laajalti arvosteltu Macaon maankäyttöjärjestelmää ja julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten myöntämistä avoimuuden puutteesta.

Edellä mainitut kysymykset antavat jossain määrin aihetta huoleen, kun ajatellaan niiden kokonaisvaikutusta Macaon sosioekonomiselle rakenteelle. Komissio toivoo, että erityishallintoalue toteuttaisi kaikki tarvittavat toimenpiteet näiden tärkeiden ongelmien ratkaisemiseksi.

Ulkosuhteiden alalla Macao toimi edelleen foorumina Kiinan kansainvälisille suhteille Portugaliin ja portugalinkieliseen maailmaan päin ja hallinnoi asianomaisia mekanismeja yhdessä Kiinan kansantasavallan keskushallituksen kanssa. Syyskuussa 2006 Macao isännöi toista Kiinan ja portugalinkielisten maiden taloudellisen yhteistyöfoorumin ministerikokousta, ja lokakuussa se isännöi portugalinkielisten maiden urheilukisoja (*Lusophone Games*).

2. Talouskehitys

Macao oli vuonna 2006 yksi maailman nopeimmin kasvavista talouksista. BKT kasvoi reaalisesti 16,6 prosentin harppauksen, kun kasvu edellisellä vuonna oli maltilliset 6,9 prosenttia. Kasvun taustalla olivat uhkapelitoiminnan tuotot, investointi- ja rakennusbuumi, voimakas kulutus sekä tavaroiden ja palvelujen viennin kasvu. Talouskasvu kiihtyi rakennustoiminnan ja uusien kasinojen ja muiden uhkapeliin liittyvien laitosten avaamisen sekä hotelli- ja asuntokehityksen myötä. Vierailijamäärässä on saavutettu uusi huippulukema joka vuosi vuodesta 2002, jolloin uhkapelitoiminta vapautui ja Manner-Kiina vapautti ja laajensi omia vierailijaohjelmiaan. Macaon saapuu viikoittain arviolta 500 000 vierailijaa, mikä on yhtä paljon kuin Macaon koko väestömäärä. Vuoden 2006 loppuun mennessä työttömyys laski alimmilleen (3,5 prosenttia) vallanvaihdon jälkeen, vaikka inflatiopaineet kasvoivat jatkuvasti, erityisesti kiinteistöjen osalta. Saatujen tietojen mukaan tulot henkeä kohden kasvoivat Macaossa vuonna 2006 ensi kerran korkeammiksi kuin Hongkongissa. Syvät ja jatkuvasti kasvavat tuloerot ovat kuitenkin Macaon erityishallintoalueen ominainen piirre.

Vuonna 2006 Macaon uhkapelitoiminnan kokonaistuotot ylittivät Las Vegasin vastaavat tuotot ja Macaon uhkapelimarkkinoista tuli näin maailman suurimmat. Macao pyrkii monipuolistamaan kasinoihin liittymätöntä liiketoimintaa kuten kokousten ja näyttelyjen järjestämistä, loma- ja vapaa-aikakeskuksia ja urheilu- ja kulttuurimatkailua. Kasinotuottojen valtava kasvu kuitenkin merkitsee, että niiden osuus taloudesta kasvaa jatkuvasti.

Yksityinen sektori käynnisti vuoden aikana useita kiinteistöalan kehittämishankkeita. Hotellihuoneiden kokonaismäärän odotetaan kolminkertaistuvan, kun hankkeet muutaman vuoden kuluessa toteutetaan. Tulossa on lisää uusia kasinoita, jotka laajentavat uhkapelitoimintaa ja -mahdollisuuksia. On kuitenkin jo alkanut ilmetä huolta siitä, että tarjontaa on tulevaisuudessa liikaa. Tavaravienti elpyi vuonna 2006 edellisen vuoden notkahduksesta, joka johtui maailmanlaajuisesta tekstiilikiintiöiden poistamisesta. Macaosta Manner-Kiinaan suuntautuva vienti, joka käsittää lähinnä aikaisemmin rajoituksen piiriin kuuluneita tekstiili- ja vaateustuotteita, kasvoi vuoden 2006 alkupuolella yli 50 prosenttia. Tuonti kasvoi edelleen voimakkaan investoimisen ja kulutuksen myötä, ja tämän tuloksena tavarakaupan vaje kasvoi. Teollisen tuotannon osuus Macaon BKT:stä oli vuonna 2006 vain 5 prosenttia.

Verotulot kasvoivat edelleen voimakkaasti uhkapeliveron tuoton huomattavan kasvun vaikutuksesta. Verotulojen suuren ja kasvavan ylijäämän ansiosta Macaon erityishallintoalueen hallitus saattoi investoida talouden, infrastruktuurin ja koulutusalan pitkän aikavälin kehittämisohjelmiin. Tärkeitä pitkän aikavälin hankkeita ovat esimerkiksi nopea joukkoliikenteen kevytraideliikennejärjestelmä, kaupunkialueiden uudelleensuunnittelu ja merenpohjan kuivatus maan saamiseksi hyötykäyttöön. Talouden vahvistumisen myötä työvoiman, erityisesti ammattitaitoisten rakennus- ja palvelualojen työntekijöiden, saanti on käynyt vaikeaksi. Vuoden 2006 aikana työvoiman tuonti Macaon ulkopuolelta kasvoi yli 60 prosenttia niin, että näiden työntekijöiden määrä nousi yli 50 000:n. Eniten heitä työskentelee rakennusallalla, erilaisissa palvelutehtävissä ja uhkapelitoiminnan piirissä. Eniten työvoimaa tuodaan Manner-Kiinasta, viime aikoina paljon myös Hongkongista. Työttömyys on entisestäänkin laskenut ja oli vuoden 2006 viimeisellä neljänneksellä 3,5 prosenttia.

On nähtävissä merkkejä siitä, että tulevina vuosina Macaon taloudella ja hallituksella on voitettavanaan yhä suurempia haasteita, kun se yrittää turvata kestävä kehityksen, selviytyä kukoistavan talouden aiheuttamasta kustannusnoususta ja muista ongelmista (ympäristökysymykset, liikennemuutokset, sosiaalinen eriarvoisuus), monipuolistaa kapea-alaista taloutta ja parantaa kykyään mukauttaa infrastruktuuri ja työvoima kysynnän mukaisiksi.

3. Kauppa ja eri aloihin liittyvät kysymykset

Teollis- ja tekijänoikeudet. Vaikka Euroopan komissio tunnustaakin Macaon jatkuvat ponnistelut teollis- ja tekijänoikeuksien suojaa koskevan lainsäädäntökehityksen ja asianomaisen täytäntöönpanorakenteen parantamiseksi, se on huolissaan joillakin aloista ilmenevistä teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksista. Merkittävin tapaus koskee antenniyrityksiä, jotka ovat vuosien ajan lähettäneet laittomasti kopioituja eurooppalaisten ja amerikkalaisten ohjelmien tv-signaaleja ja loukanneet toimiluvan saaneen televisioyhtiön, Macau Cable TV:n, oikeuksia. Pitkittyneen oikeuskäsittelyn, hallituksen väliintulon ja EU:n ja oikeudenhaltijoiden kotimaiden toistuvien diplomaattisten ponnistelujen seurauksena tekijänoikeuskiistassa on nyt ilmeisesti päästy ratkaisuun, jonka mukaan eräs macaolainen antenniyhtiö ostaisi Macau Cable TV:n. Komissio toivoo, että uuden omistusrakenteen myötä

ohjelmien sisältöjä koskevat tekijänoikeusloukkaukset loppuvat, ja se seuraa edelleen tilannetta.

Rahanpesun torjunta. Euroopan komissio pitää tervetulleina Macaon toimia rahanpesun ja terrorismin torjuntaa koskevan lainsäädäntökehityksen parantamiseksi. Uusi lainsäädäntö annettiin huhtikuussa 2006. Valvonnan tehostamiseksi perustettiin viime vuona uusi rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaan keskittyvä viranomainen, rahanpesun selvittelykeskus. Ottaen huomioon Macaon kasinoiden kautta kulkevien käteisvarojen valtavan ja jatkuvasti kasvavan määrän, rahanpesu on kysymys, johon Macaon viranomaisten on kiinnitettävä jatkuvasti huomiota.

Banco Delta Asia. Vuonna 2006 Macaon hallitus jatkoi Banco Delta Asian ”viranomaishallintoa”; Yhdysvaltain valtiovarainministeriö syytti kyseistä pankkia vuonna 2005 siitä, että se harjoitti rahanpesua Korean kansantasavallan/Pohjois-Korean puolesta. Macaon hallituksen kerrotaan pitäneen edelleen yllä tiiviitä yhteistyösuhteita keskeisiin kansainvälisiin kumppaneihinsa, erityisesti Yhdysvaltoihin ja Manner-Kiinaan, tässä kansainvälisesti tärkeässä kysymyksessä.

Säästötulojen verotusta koskeva EU:n direktiivi. Komissio ilmaisi vuonna 2006 olevansa kiinnostunut aloittamaan erityishallintoalueen hallituksen kanssa tunnustelevat keskustelut toimenpiteistä, jotka vastaisivat säästötulojen verotuksesta annettua EU:n direktiiviä. Komissio, joka pyrkii veropolitiikassaan edistämään kansainvälisesti hyväksytyjen hyvän hallintotavan periaatteiden soveltamista mahdollisimman laajalti, ehdottaa Macaolle yhteistyötä, jonka tavoitteina olisi parantaa avoimuutta ja tietojenvaihtoa, tehostaa täytäntöönpanotoimenpiteitä verojen välttämisen tai kiertämisen estämiseksi ja erityisesti edistää toimenpiteitä, jotka vastaavat EU:ssa säästötulojen verotukseen sovellettavia toimenpiteitä. Komissio olisi tyytyväinen, jos erityishallintoalueen hallitus ilmoittaisi virallisesti olevansa valmis aloittamaan tunnustelevan vuoropuhelun asiasta virkamiestasolla.

Manner-Kiinan ja Macaon tiiviimpää taloudellista kumppanuutta koskevan järjestelyn (Closer Economic Partnership Arrangement, CEPA) neljäs vaihe käynnistyi vuonna 2006. CEPAn täydennysosalla III (CEPA IV), joka allekirjoitettiin kesäkuussa 2006, otettiin käyttöön 13 uutta palvelukaupan vapauttamistoimenpidettä, jotka avaavat macaolaisille yrityksille tien Manner-Kiinaan yhteensä 26:lla eri palvelualalla. Kauppaa ja investoimista on helpotettu uusilla aloilla, joihin kuuluvat muun muassa teollis- ja tekijänoikeudet, näyttelypalvelut ja kiinalainen lääketiede. Kaikki toimenpiteet tulivat voimaan 1. tammikuuta 2007.

Ympäristö. EU pitää tunnetusti ilmastonmuutosta sekä ilman ja veden pilaantumista ensisijaisen tärkeinä kysymyksinä. Komissio uskoo, että kansainvälinen rajat ylittävä yhteistyö on tässä suhteessa olennaisen tärkeää ja hyödyllistä koko maailmalle. Komissio on valmis yhteistyöhön Macaon kanssa auttaakseen ja kannustaakseen tätä tarvittavien toimenpiteiden toteuttamisessa ja selvittääkseen mahdollisuudet tehdä tarvittaessa kolmen osapuolen yhteistyötä, jossa olisi mukana myös Manner-Kiina.

4. EU:n ja Macaon keskinäiset suhteet ja yhteistyö

Komissio esitteli EU:n ja Macaon tulevia suhteita koskevat ehdotuksensa 26. lokakuuta 2006 annetussa tiedonannossa *Euroopan unioni, Hongkong ja Macao: yhteistyömahdollisuudet*

2007–2013³, joka hyväksyttiin neuvoston päätelmillä 12. joulukuuta 2006. Tiedonannossa määritellään joukko keskeisiä aloja, joilla yhteistyötä olisi tehostettava: kauppa ja tulli, rahoitus, ihmisten (myös tutkijoiden) väliset yhteydet, liikenne, ympäristö, terveys ja elintarviketurvallisuus. Lisäksi siinä ehdotetaan, että komissio kävisi Macaon erityishallintoalueen kanssa jatkuvaa vuoropuhelua kummankin osapuolen toimivallan mukaisesti.

Neuvosto hyväksyi 21. joulukuuta 2006 rahoitusvälineen teollisuusmaiden ja muiden korkean tulotason maiden ja alueiden, muun muassa Macaon, kanssa tehtävää yhteistyötä varten. Komission on tarkoitus keskustella ja sopia Macaon kanssa kyseisestä välineestä rahoitettavan, vuoden 2007 lopulla käynnistettävän yhteistyöohjelman eri osista.

Puheenjohtaja José Manuel Barroso vastaanotti Macaon hallituksen päämiehen Edmund Hon vieraakseen Brysselissä 19. kesäkuuta 2006. Johtajat sopivat siitä, että Macaon ja Euroopan unionin olisi edelleen kehitettävä, laajennettava ja syvennettävä yhteistyötä osapuolten kannalta tärkeillä osa-alueilla. He sopivat pitävänsä yllä tiiviitä yhteyksiä kaikilla tasoilla ja varmistavansa suhteiden kehittymisen myönteisesti siten, että kaikki haasteet ja mahdollisuudet tunnistetaan ja niihin vastataan nopeasti ja tuloksellisesti. Ho tapasi Brysselissä myös Euroopan parlamentin johtohenkilöitä.

EU:n ja Macaon yhteistyö tullialalla ja tulkkaus- ja koulutusasioissa jatkui edelleen vuonna 2006. AENEAS-ohjelmasta myönnettiin EU:n rahoitusta Macaon maahanmuuttovirkailijoiden kouluttamista koskevalle MIGRAMACAU-hankkeelle. EU:n ja Macaon takaisinottokomitea kokoontui tammikuussa 2006 ja tarkasteli EY:n ja Macaon takaisinottosopimuksen täytäntöönpanoa ja muuta maahanmuuttoasioissa tehtävää yhteistyötä.

Euroopan komissio on pannut merkille, että Macaossa perinteisesti vakiintuneesti toimivat EU:n yritykset ovat alkaneet vähentyä, ja se toivoo, että kaikki Macaon erityishallintoalueella liiketoimintamahdollisuuksia etsivät toimijat voisivat toimia siellä samoin ehdoin.

Macaon akkreditoitu Euroopan komission toimisto, joka sijaitsee Hongkongissa, ylläpiti edelleen Macaon monipuolisia suhteita ja yhteyksiä ja jatkoi sen kanssa säännöllisiä vierailuja. Toimisto toteutti koko vuoden ajan aktiivista ja laajennettua tiedottamista ja julkisen diplomatian ohjelmaa tuoden Macaon viestimissä ja yhteiskunnassa esille talouteen, sääntelyyn, sosiaaliin kysymyksiin, koulutukseen ja kulttuuriin liittyviä EU:n arvoja ja toimintaperiaatteita. Lisäksi komissio uudisti sopimuksensa Macaon yliopiston kanssa; yliopisto pitää yllä EU-tiedotuskeskusta (EU i).

³ *Euroopan unioni, Hongkong ja Macao: yhteistyömahdollisuudet 2007–2013.* Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille, KOM(2006) 648 lopullinen, 26.10.2006.